

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom:
„Koroški Slovenec“,
Lidova knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane celoletno: K 100—
polletno: K 50—
četrletno: K 25—
Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Din.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 13. julija 1921.

Št. 17.

Koroški Slovenci in ustavodajni deželni zbor.

Celovec, dne 6. julija 1921.

Z otvorijo včeraj k prvi seji sklicanega koroškega deželnega zbora je nastopila tudi za nas koroške Slovence nova doba, doba ustavnega življenja jo imenujemo, ki bo v nasprotju z dosedanjimi anarhijo in politično brezpravnostjo imela to prednost, da bodo postavljene vse odredbe deželnih oblasti pod končno postavno izvoljenih slovenskih poslancev. Po 9 mesecih samih sovražnosti in preganjanj pridemo koroški Slovenci šele do tega, da se moremo braniti, da postanemo deležni usavljanih pravic, da smemo in moremo ugovarjati proti nam prizadetim krivicam. Trnjeva pot leži za nami, prava Golgata za marsikaterega slovenskega rojaka, ki bo zapustila v zgodovini trpljenja koroških Slovencev neizbrisne spomine...

Dasi smo zastopani v deželnem zboru samo z dvema poslancema — gornje koroški mandat je ostal žal za 376 glasov v manjšini — je nanesel slučaj, da igrata ravno slovenska glasova v deželnem zboru velevažno vlogo. Kakor znano, stoji 19 socijaldemokratskim poslancem nasproti nemški meščanski blok, obstoječ iz Bauernbunda, kršč. socijalcev in Vsenemčev, ki razpolagajo s skupno 21 poslanci. Potemtakem meščanske stranke proti volji Slovencev ne morejo dobiti večine, ker je v slučaju, da glasujeta Slovenci s socijalisti, razmerje 21 : 21. Tega so se zavedale vse politične skupine; zlasti so skušali uplivati na naša zastopnika kršč. socijaleci, da ju pridobijo za svoj klub. Dobili so na edino pravilni odgovor, da ima odločiti o stališču slovenskih poslancev v deželnem zboru edino le strankino vodstvo, ozir. pol. društvo in na te sklepe

sta poslanca vezana. Odbor pol. in gospodarskega društva pa je v tozadnji seji, upoštevajoč dejstvo, da ravno nemške meščanske stranke zadene glavna krivda na dosedanjem protislovenskem režimu in divjanju Heimadienstu, kojega predsednik je bil poslanec Bauernbunda in da je tudi dosedanji deželni predsednik dr. Lemiš bil tisti, ki je na slavnostni seji prov. deželne skupščine dne 26. novembra 1920 govorec o tisočih „zapeljanih“ pozivljaj „koroško ljudstvo“, da v teku „ene človeške generacije“ zopet pretvori „zapeljane“ v Korošce (die wir wieder zu Kärntnern zu machen haben) in je s tem dosedanji dež. predsednik naravnost odobral program „Heimadienstu“ — vse to je odločilno uplivalo, da je odbor pol. in gosp. društva soglasno sklenil, naj slovenska poslanci v znak protesta proti dosedanjemu vladnemu režimu pri konstituciji predsedstva deželnega zbora in odsekov glasujeta proti meščanskemu bloku. To se je na včerajšnji otvoritveni seji tudi zgodilo.

Poudarjamo pa izrecno, da naša stranka ni prevzela nobenih obveznosti tudi ne napram socijaldemokratom in si je za nadaljnjo postopanje pridržala proste roke. To se nam zdi potrebno poudarjati, ker vemo vnaprej, da bodo nemške meščanske stranke skušale izrabljati naše dosedanje opozicijske stališče proti njim in naša poslanci razkričati kot privrženca socijaldemokracije ter s tem stoječa v nasprotju z interesi kmečkega prebivalstva. Ne dvomimo prav nič, da bodo naši volilci dosedanje stališče slovenskih poslancev v dež. zboru odobraval, ker je bilo neobhodno potrebno, da sta poslanci kot zastopnika narodnostne manjšine v deželi s tem izrekla svojo nezadovoljnost dosedanjim vladajočim strankam, kakor je bilo to sklenilo vodstvo naše

stranke. S tem pa je že tudi dan odgovor na morebitna hujskanja iz nemškonacionalnih vrst.

Končno naj podam kratko poročilo o otvoritveni seji deželnega zbora.

Ob 11. uri so se sešli poslanci v deželni zbornici. Kot prvi so prišli kršč. socijaleci z belimi nageci, za njimi Slovenci z rudečimi, pozneje socijalisti istotako z rudečimi nageci. Slovincema sta bila odkazana sedeža v socijaldemokratskem sektorju med soc. demokrati in kršč. socijaleci. Pozneje so dospeli Vsenemci in poslanci Bauernbunda s plavicami. Sejo je otvoril deželni predsednik dr. Lemiš. V svojem govoru je poudarjal, da iz strank (seve samo nemških!) sestavljene provizorične deželne vlade spričo plebiscita ni bilo mogoče nadomestiti še prej z izvoljenimi člani, marveč se je moralo čakati, da so se izvršile najprej v bivšem plebiscitnem ozemlju občinske volitve in sedaj volitve v narodno skupščino in deželni zbor. Po tej volitvah se nahaja dež. zbor v povsem drugi politični sestavi. Sedaj ima novo nasledstvo besedo; njihova zadeva je, duh nove orientacije (den Geist der neuen Welt), ki se ga vdihovali, v politiki uveljaviti. S tem je deželni predsednik hotel naznaniti, da dosedanje vladne stranke prepuščajo vladno krmilo na Koroškem najmočnejši, to je socijalistični stranki. Govorec o političnem in gospodarskem položaju dežele, je dr. Lemiš pripomnil, da se je dosedanji vladni kljub vsem težočam posrečilo deželo dvigniti politično in gospodarsko na tako stopinjo, da gledajo lahko z mirnim srcem v bodočnost, četudi je pričakovati še marsikaterih sprememb tako za Avstrijo kakor tudi za Koroško, dokler dosedanje državne razmere niso prešle v končnoveljavni državni položaj!!

PODLISTEK

Prosper Mérimée:

Mateo Falcone.

Prevel A. Debeljak.
(Konec.)

Žurno so mu postregli; tedajci je dal narednik znamenje za odhod, rekel z bogom Mateju, ki mu ni odgovoril, in odšel z urnimi koraki proti ravnici.

Minilo je blizu deset minut, preden je Mateo odprl usta. Otrok je nemirno pogledoval zdaj mater zdaj očeta, kateri ga je, opiraje se na svojo puško, motril z izrazom silovitega srda.

— Dorbo začenjaš! je dejal naposled Mateo z mirnim in strahotnim glasom za onega, ki je poznal moža.

— Oče! je zavpil otrok, stopivši naprej s solznimi očmi, kakor da se mu hoče zgruditi pred noge.

— Proč od mene!

In otrok se je vstavil in zahteval nepremičen, oddaljen nekoliko korakov od svojega očeta.

Giuseppa je stopila bliže. Baš je bila opazila verižico od ure, katere konec je molel Fortunatu izza srajce.

— Kedo ti je dal to uro? je vprašala strogo.

— Moj bratranec narednik.

Falcone je zgrabil uro, jo vrgel z močjo ob kamen in jo raztreščil na tisoč koscev.

— Žena, se je oglasil, to dete je prvo svojega plemena, ki je napravilo izdajstvo.

Fortunatovo ihtenje in kolcanje se je podvojilo, in Falcone je še vedno vpiral svoje risje oči vanj. Slednjič je udaril ob tla s kopitom svoje puške, jo nato zopet zadel na rame in jo vnovič mahnil po poti proti Gošči, zavpivši Fortunatu, naj mu sledi. Otrok je ubogal.

Giuseppa je stekla za Matejem in ga prijela za roko.

— Tvoj sin je, mu je rekla z drhtečim glasom, upiraje svoje črne oči v moževe, kakor da želi čitati, kaj se vrši v njegovi duši.

— Pusti me, je odvrnil Mateo: njegov oče sem.

Giuseppa je objela svojega sina in se vrnila jokaje v svojo bajto. Pokleknila je pred podobno Device in molila vroče. Mej tem je šel Falcone kakih dvesto korakov po stezi in se ustavil stoprav v globelici, v katero je dospel. Poiskusil je zemljo s puškinim kopitom in zazdela se mu je mehka in pripravna za kopanje. Prostor se mu je videl prikladen za njegov namen.

— Fortunato, pojdi k temu debelemu kamenu.

Otrok je storil, kakor mu je ukazal, potlej je pokleknul.

— Opravi svoje molitve.

— Oče, oče, ne ubijte me!

— Moli! je ponovil Mateo s strašnim glasom.

Dete je jecljaje in ihtje molilo Očenaš in Vero. Oče pa je s čvrstim glasom odgovarjal amen! na koncu vsake molitve.

— Ali so to vse molitvice, kar jih znaš?

— Oče, znam še Češčeno Marijo in litanije, ki me jih je navadila teta.

— Precej dolge so, pa nič ne de.

Otrok je končal litanije z ugaslim glasom.

— Si pri kraju?

— Oh, oče, usmislite se, odpustite mi! Saj ne bom več tega storil! Toliko časa bom prosil svojega bratranca korporala, da bo Gianetto pomiloščen!

Še je govoril; Mateo je bil napel petelina in pomeril nanj, rekoč:

— Bog ti odpusti!

Otrok se je obupno vzel, da bi vstal na noge in objel očetu kolena; toda ni bilo več časa, Mateo je izprožil, in Fortunato je bil pri tej priči mrtev.

Nato je prevzel besedo najstarejši član dež. zbora dr. Waldner (Bauernbund), ki je po kratkem nagovoru prešel na volitve predsednika zbornice in dveh namestnikov. Izvoljeni so bili: poslanec Julius Lukas (soc.) za predsednika, dr. Waldner (Bauernbund) za prvega podpredsednika in višjesodni svetnik Rokitsky (kršč. soc.) za drugega podpredsednika. Predsednik Lukas je prevzel predsedstvo ter po kratkem pozdravu razvil program novega deželnega zbora, ki je bil od soc. demokratov z odobravanjem sprejet. Sledile so volitve v ustavni odsek, v katerem so zastopane vse stranke. Slovencem so odstopili en mandat socijalni demokrati; v ta odsek je izvoljen gosp. Poljanec.

Veni prihodnjih sej bosta podala slovenska poslanca v deželnem zboru izjavo, v kateri bosta precizirala stališče naše stranke napram deželnemu zboru in novi vladi.

Naš poslanec, župnik Poljanec napaden v Celovcu.

Ko se je poslanec Poljanec po otvoritvi seji deželnega zbora dne 5. t. m. vračal domu, so ga opazili na kolodvoru v Celovcu nekateri bivši volkswehroveci in znani hujškači, ki so gosp. Poljanca začeli psovati in opljuvati. Neki Jernej (!) iz St. Kocjana, ki se je pri tem najbolj odlikoval in igral takorekoč kolovodjo, je sledil s tolpo mladih fantov, bilo jih je 8 do 10, poslancu v železniški voz. Takoj so začeli mladi razgrajati poslancu ponovno napadati, očitajoč mu, da paktirajo Slovenci s socijaldemokrati in da nočejo glasovati z Bauernbundom. Drugi so kričali „Ho-ruck, Pfaff“, eden izmed njih pa je udaril poslancu z vso močjo po glavi. Poklicani orožnik, od katerega je gosp. poslanec zahteval, da dožene identiteto napadalca, je izjavil, da se ne gre za napad, marveč samo za razžaljenje časti in je poslančeve zahtevo odklonil. Ta slučaj, ki najbolj osvetljuje režim Lemišove vlade in katerega ne spravi s sveta noben oficijelen dementi, je zbudil tudi v krogih nemških poslancev zlasti med socijaldemokrati in kršč. socijalci vzne- mirjenje in ogorčenost, kajti v vseh civiliziranih državah se je doslej še spoštovala imuniteta poslančeva. Navedeni štrpki sta tudi podpisali interpelacijo na deželnega predsednika dr. Lemiša, ki jo je vložil naš poslanec naslednjega dne v deželnem zboru v tej zadevi. Socijaldemokrati so poslušajoč interpelacijo delali medklince in se glasno zgražali nad takimi razmerami. V njih moči je in njih dolžnost je tudi, da sedanjemu škandaloznemu Lemiš-Spitzerjevemu režimu vendar enkrat in za vselej napravijo konec, kajti koroški Slovenci nismo nobeni razbojniki ali helotje, da bi se nas smelo pobijati že pri belem dnevu.

Ne da bi se ozrl na mrliča, se je Mateo napotil proti domu po lopato, da bi pokopal sina. Jedva je bil naredil nekaj korakov, kar je srečal Giuseppe, ki je pritekla vznemirjena zbog strela.

— Kaj si napravil? je zakričala.

— Pravico.

— Kje je on?

— V tokavi. Zagrebel ga bom. Umril je kakor kristjan; dal mu bom za mašo. Naj kdo reče mojemu zetu Bianchiju, da pride stanovat k nam.

Kje dom je moj.

Kje dom je moj, uprašam se,
kje zibel moja tekla je?
Kjer bistra Drava šumi;
In svojo pot naprej hiti,
tam dom je moj.

Kje dom je moj, uprašam se,
kje zibel moja stala je?
Kjer zvon najlepši mi doni;
Moje matere jezik se glasi,
tam dom je moj.

Poslančeva zadeva in tudi zadeva njegovih volilcev je, da dobi legalno izvoljeni zastopnik koroških Slovencev za njemu prizadene žalitve in napade takojšnjo in popolno zadoščenje. Bomo videli!

Kdo izziva!

Nemci in Nemčurji nam vedno očitajo, da mi ne damo miru, da izzivamo in da ne bo rpej miru, dokler ne oženejo izzivače preko Karavank. In vendar je v resnici čisto drugače. Tako mirni in pohlevni smo, da je to sramotno za človeka, ki brani še čut ponosa v svojem srcu. Smo tu brez vsake pravice. Ne dobimo naših pravic ne v šoli, ne v uradih, ne v javnem življenju. Vse požremo, smo vajeni ker smo bili vedno teptani. Umoriti nas hočejo. Hočejo, da bi nehali biti Slovenci, da bi zatajili svoj jezik, da bi postali nezvesti svoji mami. Da pri tem vzkipe marsikateremu srce, je razumljivo in žalostno bi bilo, če ne bi bilo več takih med nami. In to imenujejo izzivanje. Mi zahtevamo samo svoje pravice in to imenujejo izzivanje.

Je li izzivanje, če se kdo brani, ko so ga drugi napadli in mu hočejo vzeti življenje! Mi se samo branimo. Dajte nam naše pravice, ki ste jih nam obljubili v Parizu in sveto obnovili v St. Vidu. Imenujete to izzivanje, če vas pohlevno vprašamo, če tako pojmuje dano besedo? Pač čudni pojmi, ki jih med navadnimi ljudmi ne najdemo.

Mi ne izzivamo in nikoli ne bomo, borili se pa bomo verno za naše pravice in nikoli ne bomo odnehali, ker vemo, da smo to dolžni sebi pred Bogom in ker dolgujemo to našim mamicam.

Pustite nas živeti, kot ljudi, ki so ponosni na se in svoj narod, ki niso še izgubili najprimitivnejši čut zvestobe svojim prednikom in mi bomo najboljši prijatelji med seboj.

TEDENSKI PREGLED

Avstrija.

Mednarodni ženski kongres. Na Dunaju zboruje te dni kongres mednarodne ženske lige za mir in svobodo. Prvi dan se je bavil kongres s prašanjem vzgoje.

Velika vročina. Pri nas v srednji Evropi, zlasti pa na zapadu, na Francoskem, Angleskem in v Ameriki vlada nenavadno huda vročina in suša. V Ameriki prenočujejo ljudje na strehah in v vrtovih. Tam je vsled vročine baje več ljudi znorelo. Ker sili vse k vodi,

zahteva tudi kopanje mnogo žrtev. Na Francoskem in Angleškem vlada obenem velika suša in pomanjkanje vode. Dne 12. t. m. je dosegla vročina v Londonu 32,8° C. Tam že 135 dni ni deževalo.

Toča je pobila v več krajih na Zg. Koroškem kakor tudi v Krški dolini in okolici Gredinje. Poslanci so vložili v deželnem zboru interpelacijo, da se po toči prizadetemu kmečkemu prebivalstvu pomaga z dobavo semen in potrebnega kredita.

Nova banka v Beljaku. S 1. julijem t. l. je bila otvorjena v Beljaku (Südbahnstrasse) „Italo-Wiener Creditbank, Filiale Villach“. To je že osma banka v tem malem mestecu, ki šteje z okoliškimi občinami vred komaj 20.000 prebivalcev; vsekakor znamenje, da vse dobro uspevajo. Prezident nove banke je bivši avstrijski ministerski predsednik dr. Ernst Seidler. Taki ljudje si pač znajo poiskati mastnih mest, tudi ako slučajno niso ministerski predsedniki ali ministri.

Jugoslavija.

Nekateri podatki o jugoslovanski ustavi. Že v zadnji številki smo poročali, da je dne 28. p. m. sprejela jugoslovanska ustavotvorna skupščina ustavo. Obsega 142 članov v 14. oddelkih. I. oddelek prinaša splošne odredbe; Službeni naziv države je: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Država je ustavna, parlamentarna in nasledna monarhija. II. oddelek določuje osnovna državljanska prava in dolžnosti. III. oddelek prinaša socijalne in ekonomske odredbe. IV. obravnava državne oblasti. V. kralja. VI. namestništvo za slučaj, da je kralj mladoleten ali bolan. VII. narodno skupščino. VIII. upravno oblast. IX. sodstvo. X. državno gospodarstvo. XI. vojsko. XII. spremembe v ustavi. XIII. prehodne a XIV. končne zaključne naredbe. Če primerjamo to ustavo z avstrijsko, potem je, če se ne oziramo na to, da je ena monarhija, druga republika, najvažnejša razlika v tem, da je sedanja Avstrija zveza samostojnih dežel, dočim je Jugoslavija enotna država. Deželnih zborov, podobnih avstrijskim, v Jugoslaviji ne bo. Upravna oblast se vrši v Jugoslaviji po oblastih, okrožjih (glavarstvih), okrajih in občinah; dočim ima zakonodajno oblast samo skupščina. Do takih konfliktov, kakor so bili pred kratkim v Avstriji radi glasovanja za združitev z Nemčijo, v Jugoslaviji po tej ustavi ne bo moglo priti. Velika razlika je tudi v tem, da ima Avstrija vojske po poklicu, v Jugoslaviji pa velja splošna vojaška obveznost.

regljanje. Nekteri trdijo, da je to žabje regljanje zelo muzikalično ali harmonično, kar je dokaz, da živijo moške in ženske žabe med seboj v najlepšem soglasju in čudoviti harmoniji, kar bi tudi ljudem le priporočali.

Ko tako zasliši Martin v bližini glas, misli, da se pričinja žabji koncert. Zato se nikakor ne vznemirja. A polagoma se mu zdi čudno, da reglja samo ena naprej, kajti žabe so drugače solidarne, da držijo vse bolj skupaj kakor ljudje in rade ena drugi pomagajo. A tu reglja samo ena naprej! Zato obstoji in posluša. Da! to ne more biti živalska žaba, ker poje čisto drugo melodijo, ki je poštene žabe, tudi koroške še ne poznajo!

A Martin jo pozna, to je koroška melodija! Ni sicer stara narodna, pač pa nova narodna! Od plebiscita sem se je zelo udeležila. Če greš skoz vas, jo slišiš dostikrat za oknom, če delaš na polju, ti skrivnostno doni nasproti iz grmovja, če se voziš v železnici, te spremlja v voz in iz voza, celo na svetem kraju, v cerkvi, je že ponekod zapisana, kratkomalo kakor smo enkrat rekli kot vojaki, na suhem in na morju, v lepem in slabem vremenu se glasi, zna jo dojenček v zibelki in starček za pečjo, poje se v najglobokejšem basu in najsvetlejšem sopranu. Posebno lepo je slišati iz ženskih ust. Kajti, dočim je globoki možki napev res podoben regljanju velikih zelenih žab, žvrgo-

Kako sta se Martin Skalar in Jakob Trkač skregala in spravila.

Koroška historija.

Martin Skalar je, kakor že ime pove, trden človek. Tudi zadovoljen s seboj in s svetom. Tej zadovoljnosti daje večasi duška, naj tudi drugi ljudje izvedo, kako močna pljuča da ima. Kljub temu, da menda ni samec, ker navadno tisti, ki imajo še boljše polovico (potemtakem bi bil torej neoženjen človek samo pol človeka in še to slabši del) ne sme biti preveč glasen.

Zatopljen v to svojo prirojeno zadovoljnost stopa nekoč proti domu. Pot ga pelje blizu slavnega Hajmželnovega jezera, najbolj slovečega žabjaka v okolici. Kjer so žabe, je tudi

Kje dom je moj, uprašam se,
kje zibel moja bila je?
Kjer mi slavčki pojo;
lepe pesnice sladko,
tam dom je moj.

Kje dom je moj, uprašam se,
kje zibel moja stala je?
Korotan je moj dom;
To dobra zapomil si bom,
to dom je moj.

J. Čop.

Nemčija.

Vojni kriveci pred sodiščem. Kakor znano, se je Nemčija zavezala, da kaznuje vse one, ki so se tekom vojne pregrešili proti mednarodnim zakonom. Tako so bili do sedaj obsojeni v Lipskem sledeči lučaji: Več častnikov in podčastnikov, ki so kruto ravnali z ujetniki. Neki general in neki major sta bila obtožena, da sta francoske vojne ujetnike dala postreliti, češ da ni na razpolago zadosti nemških vojakov, ki bi čuvali ujetnike in ne zadosti živil za nje. General je bil oproščen, ker se mu ni moglo dokazati, da je res izdal tako povelje, major pa je bil obsojen, ker se mu je dokazalo, da je po bitki dal ustreliti ujetnike. Sedaj prideta pred sodišče dva pomorska častnika, ki sta obdolžena, da ta potopila angleško bolniško ladjo.

Ogrska.

Trianonska pogodba. Francoski senat je obravnaval dne 12. t. m. trianonsko mirovno pogodbo, katero je sklenila Ogrska z antanto in v dolgi nočni seji pogodbo tudi odobril. S tem stopi pogodba v pravno veljavo. Poročevalec in tudi ministrski predsednik Briand nista pustila nobenega dvoma o tem, da je resnost nora za Ogrsko stopil na dan in da bo Ogrska morala izvršiti končno brez izjeme vse določbe te pogodbe. Z največjo jasnostjo se je vstrajalo pri tem, da se pri določitvi meje sme spremeniti samo v najožjem obsegu ona črta, ki jo predvideva pogodba kot mejo. Neizprosnost francoske politike ne služi samo koristim njenih prijateljev Čehoslovakov, Jugoslovancev in Rumunov, ampak tudi avstrijski republiki, kateri pripade po tej pogodbi zapadna Ogrska.

Angleška.

Mir z Irsko. Dne 13. t. m. se začne konferenca med Lloydem Georgem in vodjem irskih narodnjakov de Valero, ki se bosta posvetovala, kako bi se moglo priti do miru med irskim in angleškim narodom. Za čas teh posvetovanj se je sklenilo premirje na Irskem, ki pa še se ne izvaja povsod, ker še se veliko vznemirjenje irskega ljudstva v tako kratkem času ni moglo pomiriti.

Poljska.

Atentat na predsednika Pilsudskega. Na Pilsudskega, predsednika poljske republike, je bil naperjen pred kratkim atentat, o katerem

rem pa se na Poljskem strogo molči. Neki dijak se je na dosedaj nerazjasnjen način vtihtapil v delavno sobo predsednikovo in oddal na njega več strelcev, ne da bi ga zadel. Vendar se Pilsudski od tega dneva še ni pokazal v javnosti. Policija je prišla baje na sled obširni prevratni zaroti. Začetek prevrata bi naj bil umor Pilsudskega. Večje število osumljenih je zaprtih.

Grška.

Grška ofenziva proti Turkom. Brzjavijo iz Smirne poročajo, da so Grki že začeli z ofenzivo proti Turkom in jih potisnili na štirih mestih nazaj. Vendar se je posrečilo Turkom, vpostaviti zvezo med mestom Ismid in Carigradom.

Amerika.

Hardingov načrt za omejitve oboroževanja. Predsednik Združenih držav Harding je sprožil načrt za omejitve oboroževanja. Predlaga mednarodno konferenco za konec tekočega leta. Program te konference bo obsegal razen razorožitve tudi vprašanje daljnega vzpada. Francoski ministrski predsednik Briand se je v francoski zbornici zahvalil za Hardingovo povabilo k tej konferenci in izjavil, da Francoska z veseljem pozdravlja njegov načrt. Francoski ministrski predsednik Briand in angleški ministrski predsednik Lloyd George se bosta bržkone osebno udeležila te konference.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Naša deželna poslanca gosp. Ferdo Kraiger, posestnik v Stebnu v Podjuni, pošta Šmihel pri Pliberku (St. Mihel bei Bleiburg) in gosp. Vinko Poljanec, župnik v Škocijani (St. Kanzian) se zahvalujeta slovenskim volilecem za izvolitev ter izjavljata, da sta jim na razpolago in vsak čas pripravljena posredovati v političnih in gospodarskih zadevah itd. ter sporočati njih pritožbe in želje na pristojna mesta. Tozadevno gradivo naj se izroča političnemu in gospodarskemu društvu v Celovcu, Viktringerring 23/I. Isto velja tudi za volilce okrožja „Zgornja Koroška“, ki nimajo svojega lastnega poslanca. Informacije naj bodo točne in zanesljive. Kar je pod sedanjim razmerami mogoče doseči, se bo storilo.

Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem.

Bilčova. Vesel dan za celo našo vas je bila nedelja dne 3. VII. t. l. Veseli zvoki naše domače godbe in ubrano petje se je razlegalo tje po vasi in daleč po našem polju. Dan je bil zares vesel, kajti tukajšnji posestnik Janez Šefman p. d. Šenhele je peljal svojo nevesto, Nežiko Rajhman pred oltar, kjer sta si podala v znak zakonske zvestobe svoje roke. Naj naš vrli novoporočeni par sprejme naše prisrčne čestitke. Iz srca Vama kličemo. Bo Vaju blagoslovi in Vaju ohrani prav mnogo let srečne in zadovoljne v Vajnem novem stanu. — Na predvečer naših slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda dne 4. t. l. smo v proslavo teh dveh svetih mož tudi pri nas napravili kres. Toda nekaterim tukajšnjim Slovincem — odpadnikom, to nikakor ni bilo po volji. Naševali so otroke, da so začeli kričati „Horuk, Čušen“. Pa saj to ni nič novega, saj pravi že star pregovor, kar mačka rodi, pač miši lovi. —

Gornji Breg. Kot povabljeni gost sem odhajal v soboto 2. t. m. od končnega obeda in veselice brnškega kuhinjskega tečaja. Med potjo domov sem došel gospoda Rudolfa Musnika, postajenačelnika na Brnci, kateri me je, brez vsakega povoda in žalitve od moje strani, pozdravil z nesramno psovko: „Guten Morgen, windischer Heiland!“ Na mojo opozoritev naj ne nadleguje, in pusti ljudi vsaj na cesti pri miru, mi je osorno odvrnil: „Jaz lahko vpijem za vami take stvari, ker sem Neme!“ — Mi pa smo vaš gnoj, kaj ne, gospod postajenačelnik, ki se meče danes sem jutri tja? Vprašam Vas: Ali smo mi radi Vas tukaj, ali ste Vi radi nas tu? — In to naj je uradnik, ki pravi, da je za vse ljudi tukaj? Mi seveda nismo ljudje. Kako naj torej spoštujemo in smo prijazni s človekom, ki tako ravna z nami? Vsak pošten hlapec pozna danes več manire in se zna boljše obnašati, kakor tak uradnik, ki bi moral biti za vse ljudi tukaj.

Podjunska dolina. Podjuna spi! Od vseh krajev prihajajo vesti „Koroškemu Slovincu“. Le Podjuna spi. Tako toži neki dopisnik v zadnji številki „K. S.“. Prav ima, da je malo podregal. Res je, da prihajajo iz Podjunske doline le redkokdaj glasovi v javnost. A kljub temu Podjuna ne spi. Podjuna je govorila dne 19. junija t. l. V splošnem je imela naša stranka gotovo v podjunski dolini najlepši uspeh. Številke govorijo. Res je mi smo pod hujšim pritiskom nasprotnikov kot Rožani, ker so tuj nam nasprotni elementi bolj divji kot v Rožu. Vzrokov ne bom navajali. Če se boš peljali po vlakcu skozi Rož in na to skozi Podjuno, boš to zapazil. A kljub temu bo treba pokazati več korajšje. Podjunčani, kot najmočnejša stranka smo šli na ozemlje podjunske doline iz volitev, pokazimo tudi našo moč. Naše organizacije, naša društva, čas je, da se zbudite. Na plan! Podjuna ne sme zaostati za Rožem.

Sodnik: „Tako, tako... prijatelja poslušajta! Nedoržen angelj pač nihče izmed vaju ni. Oba imata kosmato vest. Vi Trkač, ne delajte nikoli več žabam konkurence z regljanjem, kajti regljanje je izključno le žabja pravica. Vi Skalar pa, ne vtikajte se nikoli več v posle krojača, kajti meriti hlače je sveta in nedotakljiva pravica krojačev. Torej poravnajta se ali pa vaju skupaj zaprem!“

In poravnala sta se. Samo v zadnjem trenutku je še pretela nevarnost. Martin je pomolil Trkaču nekaj papirnatega cvenka kot odškodnino za zamujeni „šit“; a sodnik pa je odmeril Trkačovi priči skoro trikrat tako visoko svoto, ki bi jo moral plačeti Trkač. Zato so nazadnje sklenili, naj plača Martin tisti papir, ki ga je ponudil Trkaču, Trkačevi priči. In to je v vsestransko zadovoljnost obveljalo.

Domov grede pa je pobasal dobri oče zupan vso lepo družbo na svoj voz.

Tako e je ganljivo končala ta čudno lepa koroška historija.

In nauk? Ne delaj nikoli prve krivice, potem tudi druge ne bo. In tedaj tudi ni treba nadlegovati sodnika, kajti njegov lepi nauk bi moral itak vsak pameten človek znati: pusti regljanje žabam in merjenje hlače krojačem!

lijo nežna ženska usta to melodijo tako milo, da misliš, da je okoli tebe vse polno „butijev“.

Dragi bralec, ne preklinjaj me, zakaj te tako mučim! Saj ti že koj povem, ta nova, tako blago doneča koroška melodija se glasi: „Čuš!“ ali bolj nobel „Tschusch“!

In ti lepi glasovi so zadeli sedaj na uho našega Martina. Takoj je vedel, da to ni prva- vi žabji glas in ko njegove oči iščejo vzrok tega regljanja, spoznajo prijatelja Jakoba Trkača.

Naš Martin je uljuden človek. Za vsako reč se zahvali. Tudi prijatelju Trkaču se je hotel za ljubeznivi „čuški“ pozdrav izkazati hvaležnega. A ker je čisto pametnega mnenja, da naglica povsod škoduje, je svojo zahvalo odložil za primerni čas.

In ta je tudi prišel. Bila sta enkrat oba v tisti hiši, iz ktere, kakor pravijo, „bog roko vun molí“, samo da je ta bog oštir.

Tu se umisli Martin svojega dolga proti prijatelju Trkaču. Imel je pri sebi nekaj stare preje. Samo da ta preja ni bila več tako gladka in mehka kakor lepi ženski lasje, ampak že zvita od vrvarja v trdo, močno vrv. In s to je začel Martin — ali je bil mnenja, da je krojač ali kaj — pomerjati prijatelju Trkaču hlače in jopič...

Temu pa ta meritev nikakor ni ugajala. Zato je šel tja, kamor gredo ženske, če so prsti od ene preveč uviseli v laseh druge, ali tudi

moški, če je eden drugemu postavil liter na mesto na mizo na glavo, šel je torej prijatelj Trkač svoje gorje tožit zemeljski pravici.

In sodnik je zamotano zedevo lepo razvorljal; pravzaprav bi ga morali imenovati s turško besedo „kadi“. Kajti bral sem enkrat knjigo z lepim naslovom: „Aus dem Wilajet Kärnten“; vilajet je pa ime za turško provinco; torej je bil pisatelj mnenja, da mora biti Koroška del turškega cesarstva. In beseda „kadi“ prav nič ni kaj razaljšivega, kajti turški kadi — sodnik je v resnici vedno slovel po svoji naravni bitroumnosti. In tudi mi bomo takoj spoznali modrost našega kadi-sodnika, kajti on je naša dva prijatelja prav imenitno nakadil:

Sodnik: „Gospod Trkač, zakaj tožite g. Skalarja?“

Trkač: „Hlače in jopič mi je hotel z vrvjo pomeriti, a jaz nisem nič pri njemu naročil. In kaka mera! Poglejte mojo kožo...“

Sodnik k Martinu: „??? Gospod Skalar, kako pridete do tega???“

Skalar: „Gospod sodnik, ko je pa tako regljal na me!“

Sodnik: „Regljal da je na vas??“

Skalar: „Gospod, veste, s tisto čudno koroško melodijo „čuš“ me je hotel pozdravljati. A jaz pa čisto nič nisem muzikaličen. In tako se je zgodilo, da...“

Nekateri povabljeni

— Izdajatelj: **Sirota** Bohumil. — Odgovorni urednik: **Žinkovský** Josip. — Tiska **Lidova** tiskarna (kom. družba), Wien, V., Margaretenplatz 7.